

FOTO NEMO

Lees en spuug voor de wetenschap

Soms bezoekt Dr. Zeepaard een museum. Dit keer was dat Nemo in Amsterdam waar hij een grappige test bekeek. Een leestest. Die kun je daar in de kerstvakantie doen.

Hoe snel lees jij? Wetenschappers gaan deze vraag in de kerstvakantie stellen aan honderden kinderen en hun ouders. Dat gaan ze doen in Nemo, de grote ontdekplek voor techniek en wetenschap. In een speciale kamer met een lekker luie leesstoel en een boekenkast kunnen jij en je ouders leestestjes doen. “Zo willen we erachter komen hoe het komt dat sommige kinderen meer moeite hebben met lezen dan andere kinderen”, legt on-

derzoeker Elsje van Bergen van de Universiteit van Amsterdam uit. Sommige mensen kunnen moeilijk klanken en leestekens herkennen. Dyslexie heet dat. Vaak is een kind al 8 jaar oud, als blijkt dat het dit probleem heeft. Dat is jammer, want hoe eerder ze beginnen met extra oefeningen, hoe beter deze kinderen leren lezen. Elsje wil daarom van een jong kind dat nog niet leest, weten of het een leesprobleem gaat krijgen. Maar hoe kom je daarachter? Om dat uit te zoeken, gaat Elsje eerst bekijken hoe kinderen en ouders lezen. In de leeskamer moet je eerst een rij gewone woor-

den lezen, zoals je op de basisschool ook doet. De onderzoeker meet hoe snel je dat doet. Daarna moet je allerlei onzinwoorden lezen, die niet bestaan. Je moet een reeks cijfers achter elkaar oplezen. Je moet een klank in onzinwoorden veranderen; haal bijvoorbeeld de letter n weg uit ‘puglent’ en zeg dan wat er staat: ‘puglet’. Met deze lastige testen kunnen de onderzoekers pas echt goed zien hoe je klanken omzet in letters en andersom. Op het laatst moet je spugen in een buisje. In dat spuug zit DNA, zeg maar de bouwtekening van je lichaam. In het DNA ligt vast welke kleur ogen je hebt en

hoe lang je bent. Maar waarschijnlijk ook of je snel of langzaam leest. Geleerden denken dat 3 of 4 plekken in het DNA te maken hebben met snel lezen. Als dat zo is, dan erf je de leesvaardigheid van je ouders. Maar het kan ook zijn dat je goed leest, doordat jullie thuis zo veel boeken hebben. “Daarom willen we ook de ouders testen en ondervragen”, zegt Elsje. “In Nemo kan dat heel goed, omdat kinderen daar vaak met hun ouders komen en zelfs met opa’s en oma’s.” Als je in de kerstvakantie in Nemo bent, loop dan naar de leeskamer. Lees en spuug, voor de wetenschap. **KAREL BERKHOUT**